

VIŠI PRIVREDNI SUD NR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 24.III 1962.

Vijeće: dr Pavle Vinski, Gabro Badovinac, dr Branko Jakaša

Agent koji potpiše ugovor o prijevozu bez jasne napomene da radi u svojstvu agenta, osobno je odgovoran za zaključeni posao - Ugovor kojim se stranke sporazume, da će osobi koja nije zaključila ugovor naručitelj platiti vozarinu, ne znači da je ta osoba postala stranka ugovora o prijevozu - Sporazum između agenta i vozara kojim vozar preuzima na sebe svojstvo ugovorne stranke iz prijevoznog posla, a koji je zaključen nakon izvršenja prijevoza, ne utječe na odgovornost agenta - Odredbe zaključnice imaju prednost pred klauzulama tipskog ugovora na koji se zaključnica poziva

Tužitelj kao primalac tereta tuži poduzeće s kojim je zaključen ugovor o prijevozu, a koji se inače bavi agenturnim poslovima. U tužbi navodi da je u zaključnici, na temelju koje je sklopljen ugovor o prijevozu, navedeno da će se među strankama primjenjivati odredbe tipskog ugovora "Bagphos 51", a prema tim odredbama troškove iskrcaja snosi brod. Budući da tuženik nije platio te troškove, tužitelj ustaje tužbom i traži da mu se ti troškovi nadoknade.

Prvostepeni postupak proveden je u odsutnosti tuženika. Sud je udovoljio zahtjevu tužbe.

Protiv ove presude tuženik je uložio žalbu.

U obrazloženju žalbe navodi se ^{da se} same firme tuženika vidi da je on agent, i sama ta činjenica ukazuje na to da on nije brodar. To osim toga vrijedi i iz Adenduma br.1 od 6.III 1959. koji se poziva na zaključnicu. U tom Adendumu određuje se da se vozarina ima platiti brodarskom poduzeću Altmar, a taj je Adendum zaključen između naručitelja i tužitelja. Iz toga slijedi da je tuženik samo agent, a da je brodar u stvari navedeno poduzeće, koje je ujedno i vlasnik broda kojim je prijevoz izvršen. Dana 14.III 1960. sastavljen je još jedan Adendum između naručitelja i tuženika kojim je ispravljena naznaka tuženika kontrahenta, da kao brodar zastupa navedeno brodarsko poduzeće, a tuženik nastupa samo kao njegov agent. Iz ovih razloga slijedi da tuženik nije pasivno legitimiran.

Drugostepeni sud je žalbu prihvatio, a prvostepenu presudu preinačio tako da se tužitelj odbija sa zahtjevom tužbe.

Iz obrazloženja:

Nije osnovan navod žalbe u pravcu da bi tuženik, ugovarajući predmetnu zaključnicu, nastupao samo kao agent, ili da bi zaključnica kasnije bila ispravljena da se on ima smatrati agentom, dok se brodarom iz predmetne zaključnice ima smatrati brodersko poduzeće Altmar. Osnovano je stajalište pobijane presude, da je tuženik u zaključnici od 21.II 1959. nastupio kao brodar. Ovaj položaj tuženika u predmetnom poslu nije bio izmijenjen niti Adendumom br.1 od 6.III 1959., kako to hoće tuženik u žalbi, jer iz toga Adenduma proizlazi samo toliko, da je između poduzeća Hempro kao potpisnika zaključnice i navedenog broderskog poduzeća bio ugovoren način plaćanja vozarine time, da sve ostale odredbe navedene zaključnice ostaju neizmijenjene. Ova je izmjena izvršena tek Adendumom od 14.III 1960., no taj se ne može uzeti u obzir, jer je sastavljen gotovo godinu dana nakon izvršenog iskrcaja predmetne robe u Rijeci, što tuženik nije osporio.

Iz navedenih razloga osnovano je stajalište pobijane presude, da se tuženik ima smatrati brodarom u predmetnom poslu.

No unatoč tome zahtjev tužbe je neosnovan. Taj se zahtjev temelji na navodu tužbe, da prema sadržaju navedene zaključnice odredbe tipskog ugovora "Bagphos 51" imaju služiti kao temelj za rješavanje svih sporova. Tužitelj je međutim u tužbi doprinio i kompletan prijepis te zaključnice na engleskom jeziku. U točki 3. te zaključnice izričito je navedeno, da se teret ukrcava, slaže i iskrcava bez rizika i troškova za brod. Očito je da se, uz postojanje posebnih ugovornih klauzula u zaključnici, pozivanje na odredbe tipskog ugovora "Bagphos 51" u istoj zaključnici može tumačiti samo tako da se ove odredbe imaju primijeniti, u koliko nisu u protuslovlju s izričito utanačenim odredbama zaključnice, i da u slučaju da između odredaba zaključnice i odredaba tipskog ugovora "Bagphos 51" postoje takve razlike, vrijede odredbe zaključnice, a ne odredbe tipskog ugovora. Tužitelj je zahtjev svoje tužbe utemeljio na osnovi točke 8. navedenog tipskog ugovora, prema kojoj trošak dizalica i dizaličara ide na trošak broda. Ta je odredba međutim u protuslovlju s odredbom točke 3. zaključnice, prema kojoj se iskrcaj ima obaviti bez rizika i troškova za brod. Zbog toga je trebalo tužitelja odbiti s njegovim zahtjevom.

M.S.

Bilješka. - Gornja presuda je važna radi toga što u jasnom obliku izražava načelo da agent osobno preuzima obveze iz zaključenog posla, ako u jasnoj formi ne navede u ugovoru da nastupa u svojstvu agenta. Treba obratiti pažnju na stajalište suda da ugovor zaključen između naručitelja i brodara nakon završenog posla ne utječe, prema primacuu na poziciju agenta kao osobno odgovornog iz posla. Primalac naime

kad prima teret stupa u ugovorni odnos koji je postojao u vrijeme kada je teret bio primljen. Nakon ovog momenta on stiče samostalna prava prema strankama, a prema sadržaju tih odnosa koji su postojali u vrijeme primanja tereta. Naknadne izmjene koje stranke, koje su zaključile ugovor, međusobno izvrše, na primaoca nemaju utjecaja. U konkretnom slučaju primalac bio je špediter koji je nastupao u svoje ime, pa eventualna okolnost da je vlasnik robe bio naručilac, ne može utjecati na prava špeditera kao primaoca.

V.F.

VIŠI PRIVREDNI SUD NR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 21.XI 1961.

Vijeće: dr Ernest Vajić, dr Pavle Vinski, dr Branko Jakaša

Za željeznički prijevoz, na temelju prijevoznice, rokovi isporuke računaju se prema propisima koji vrijede za prtljagu, a ne za brzovoznu robu - Kad je željeznica, prekoračivši rok isporuke, predala lakopokvarljivu robu u pokvarenom stanju, a ta je roba predana na prijevoz u zdravom stanju, pretpostavlja se da je kvar nastao radi zakašnjenja prijevoza

Tužitelj /Državni osiguravajući zavod/ naveo je u tužbi da je pošiljalac predao željeznici na prijevoz, na temelju prijevoznice, tri vreće crnog luka i 14 gajbi rajčica. U prijevoznici bio je naveden broj vlaka kojim roba treba da bude otpremljena, kao i opaska da će pošiljalac robu sam preuzeti na uputnoj stanici. Roba je predana sa zakašnjenjem, i u pokvarenom stanju. Budući da je tužitelj nadoknadio štetu, zahtijeva od željeznice da mu plati isplaćeni iznos. Tuženik /željeznica/ protivi se tužbenom zahtjevu. Ne poriče tvrdnje da je pošiljka rajčica predana u pokvarenom stanju. Međutim tvrdi da je do toga kvara došlo iz razloga što su rajčice u vrijeme predaje na prijevoz bile prezrele, i da je nastupio prirodan proces paljenja, gnjilenja i gnječenja. Tuženik ne odgovara za nastalu štetu, jer je pošiljalac morao voditi računa o tome koliko traje prijevoz robe. Navodi nadalje da je prijevoz izvršen u roku isporuke, jer se, prema tarifama za prijevoz, na temelju prijevoznice primjenjuju rokovi brzovoza.

Prvostepeni sud odbio je tužbeni zahtjev s obrazloženjem da je željeznica predala robu u propisanom roku, a da je do kvara došlo uslijed prirodnih svojstava robe, pa da prema tome željeznica ne odgovara za tu štetu.